

A magány: Magadba vonulj

*A magány: magadba vonulj,
mint birtokukra dédapád!
A magány kebledben honol,
s ott lakozik a szabadság is.*

*Hová lélek se léphet – oly
kertet sehol se lel magányod
e földön. Kebledben honol,
enyhületét csak ott találod.*

*Hogy kinn a téren ki arat
ma diadalt – nem érdekelhet.
Kebled magányában magad
üld meg s temesd el győzelmed!*

*A magány kebledben honol.
A magány: messzire vonulj*

el, Élet!

1934. szeptember

fordította: BAKA ISTVÁN

Orwell,

Don Quijote

és a XX. század

Karácsony. Nyomor, szenny, bűz – emberi érzések. Vakító robbanás, por, félelem, halál. Fény, ragyogás, sznob kurvák, közhelyek, felszínes csillogás, forma-ajándékok – értéktelenség.

„Mi soha nem tévedünk! Csak a kötelességünket teljesítjük!” A gépezetbe került porszem mégis mindent megváltoztat. Egy pillanatnyi látomás nyomán kiszabadulnak az eddig bilincsbe vert ábrándok. Álomvilágba kerülünk, szárnyalunk. A rend, a törvény, az akták világát felváltja a képzelet ideje. A megszokott, unalmas hétköznapiakat az örület, az ösztön és a szenvedély. Összeolvadó képek, lét és nemlét egymásba való kivételése.

De mindezekért nagy árat kell fizetni: miközben mások hibáját helyrehozzuk, egyre távolabb kerülünk a megsejtett igazságtól. A rácsok közé szorított érzés, Ikarusz levágott szárnyai, a szélmalom elleni harc falat emelnek körénk. Bezárul a jutalmul kapott cella ajtaja, üres bábok, engedelmes alkatrészek töltik ki a SEMMIT. Kafka kapuóré elé kerülünk, a gyűlölet és pusztaság kezdetére. A csődöt mondott értelem, az abszurd korlátoltság, az ellenkezést nem tűró hatalom világába.

„Azt értem HOGYAN csinálják, de nem értem, MIÉRT.” Tagadás és lázadás; küzdelem az elérhetetlenért; hinni az álmokban – a múlt kísértése közben. Fájnak a színek, vágnak a mozdulatok, perzselnek a hangok. Kihalt vidék, kihalt bensők. Párhuzamok és ellenpontok. És végre beteljesül a vágyakozás, gépek helyett testek érzik egymást. Megérint bennünket a Végtelen: a másodperc töredéke alatt eljutni a legnagyobb magasságba, s ugyanabban a gondolatban leérni az örvénylő mélységbe.

Elfojtott üvöltés, könnytelen sírás... de „a lelket nem keríthetik hatalmukba”. Elment, igen, a barátunk elment... Lehunyta szemét, s már marsbéli tájon szárnyal egy darabka emberséggel. Hiszen „mindnyájan a semmiből jövünk és visszamegyünk a nagy bűdös semmibe.”

Akar Ön depressziós lenni? Kíváncsi a saját századára? Nézze meg Terry Giliam Brasil című filmjét!

KÖTÉL EMŐKE

A francia western kísérlete

Szeretem a francia westernt. A franciáknak valahogy a vérükben van a jó western. Senki nem csinál ilyet. Csak a franciák. Csak ők tudnak.

Franciaország földrajzilag is megfelel a céloknak. Messzire nyújtóznak a végtelen síkságok földjén, s a hegyek gerincén megcsillan a hó, holott a völgyekben daliás pejotekaktuszok nyújtózkodnak, s dús lombjaikkal hívogatóan integetnek, míg a prérfarkasok és a sakálók csontzenéje szól.

A francia westernekben mindig a rosszak nyernek és a jók vesztenek. Ritkán indiános westernek is vannak. Olyankor az indiánok nyernek. Az indiánok a rosszak.

De legtöbbször fehérek harcolnak fehérek ellen. Az indiánok a Champs-Elysees-en, vagy a Mont Martre-on táboroznak. Főleg dakoták és komancsok, de vannak köztük apacsok is. A statisztákat mindig lelövik. Ez élesben megy. Azokat a statisztákat, akik nem halnak meg, a forgatás végén teherautókra rakják, s egy elhagyott helyen legéppuskázzák. Az operatőrök kezelik a géppuskákat.

Szeretem, hogy a végén nem lovagol a hős magabiztos mosollyal a lenyugvó napba, mert addigra már általában kinyúlva fekszik valamely pocsolyában vagy pöcegödörben, esetleg gázolajjal, málnaszörppel, oltott mésszel, vagy tusfürdővel leöntve, meggyújtva, vagy egyéb. Szeretem, ahogy kinyomják égő szivarvéggel a szemét. Csak az egyiket. A másikon megy majd be a puskagolyó. Az külön jó, ha indiánok is vannak. Úgy véresebb. Mindig lehet reménykedni. Hátha mégis a jók győznek és borostás arcukból elővillan acélkék szemük, s hibátlan fogsoruk. Persze sohasem győznek, hibátlan fogsorukat kiverik és a nőket sem tudják megmenteni. Van, amikor a nők nyírják ki őket. Ez külön jó. De a nőket általában csak erőszakolni szokták. A rosszak csinálják frankón, főleg, ha indiánok.

Egyébként utálok tévét nézni. A rádiót, újságot is utálok. Nincs is tévém. Egy barátomnál szoktuk nézni. Ő is imádja a francia westernt. Csak kevesen szeretik. De mi igen. De moziban az igazi. Csak ott nincs sör meg ropi, meg nem lehet olyan felelőtlenül röhögni. Sok hülye nem érti a francia westernt. Szerintem kéne valami filmklubot csinálni francia westernekből. Valami kis videós buli is lehetne. Nekem vannak kazetáim. Csak nincs tévém. Nem baj. Jobb a mozi. Van egy haverom, ő ott dolgozik. Moziban kéne. És lennének előadások. És akkor beszélhetnénk a filmekről utána. Eleinte biztos nem menne, mert nem ismerik. A hülyék. Nem tudják mi a jó. A francia western. Ez egy teljesen francia sajátosság. Jellegzetesség. Francia westernt csak a franciák bírnak csinálni. És ezzel ők tisztában is vannak. Nincs szükségük semmi másra csak francia alapanyagra, mert ebben az országban minden eleve adott. Adottak a franciák. Franciák csinálják franciáknak. A francia westernt.

És teljesen boldogok. Szívem mélyén én is francia vagyok. Ott vágatok a diadalív alatt, hosszú hajam lobog a szélben, winchesterem a hátamon zötykölődik, lasszóm a nyeregkapán. Biccentek a seriffnek, aki fenn ül az Eiffel torony teraszán és továbbvágatok. A seriff a barátom, de lehet, hogy hátulról szíven lő. Lebukok a lóról, kibomlott ingemből szanaszét gurulnak az almák, a seriff foghíjas száját távra röhög rajtam, gurulok a porban, de nem sokáig. Elterülök, még egyszer felemelem szép fejemet, de szám szélén már véres hab, s sípólva szedem a levegőt, utoljára meglátom a napot és aztán vége.

Jarkko Laine

Mikor leszállt az est

*Mikor leszállt,
mikor leszállt az est,*

*röptében elkapnám
a hamvadó csikket*

*levegőbe rajzolnám
a tüzes arcokat.*

fordította: NAGY BEÁTA